

Doporučení platformy Rekonstrukce státu k poslaneckému návrhu novely zákona o zadávání veřejných zakázek (č.j. 208/19)

Shrnutí:

Platforma Rekonstrukce státu vítá poslanecký návrh novely zákona o zadávání veřejných zakázek ([sněmovní tisk č. 405](#)), který směřuje ke **zrušení poplatkové povinnosti za podání podnětu** k zahájení řízení o přezkoumání úkonů zadavatele Úřadem pro ochranu hospodářské soutěže z moci úřední v rámci dozoru nad dodržováním zákona o zadávání veřejných zakázek. Tento návrh posílí transparentnost v oblasti veřejných zakázek a je ostatně jedním z bodů „**Plánu protikorupční legislativy na rok 2019**“ (k dispozici [zde](#)), který jsme se zástupci vlády probírali. Rekonstrukce státu proto doporučuje vládě zaujmout k návrhu zákona **souhlasné stanovisko**.

Podrobné odůvodnění:

Zpoplatnění jinak obecného institutu podnětu částkou 10 000,- Kč v ustanovení § 259 se v legislativním procesu při přijímání vládního návrhu zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek (dále jen „ZZVZ“) do zákona dostalo na základě pozměňovacího návrhu skupiny poslanců, přičemž tento pozměňovací návrh vyšel ve sněmovním tisku č. 637/3, 7. volebního období Poslanecké sněmovny. Jeho předkladatelé postavili svou argumentaci především na tom, že vyřizování podnětů je pro Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (dále jen „ÚOHS“) mnohdy více zatěžující než rozhodování ve správním řízení. K tomu také dodali, že smyslem je usměrnit chování podatelů, přičemž rovněž poukázali na to, že podatelé podnětů jsou často neúspěšní soutěžitelé, kteří obcházejí zákon místo toho, aby využili institutu návrhu na zahájení řízení podle § 250 ZZVZ.

Tento pozměňovací návrh byl přijat i přes negativní postoje ze strany garančního **Ministerstva pro místní rozvoj**, které návrhu vytýkalo nevhodnost navržené koncepce poplatku. Potenciální protiústavnost předmětného ustanovení kritizovala i tehdejší ministryně pro místní rozvoj Karla Šlechtová. Negativní názory na navrhovanou koncepci poplatku při přijímání předmětného ustanovení zákona zaznívaly i v odborné a komentářové literatuře.

Je s podivem, že dnes to samé Ministerstvo pro místní rozvoj podává vládě opačné - nesouhlasné stanovisko, ačkoliv zpoplatnění podnětu nebylo součástí jeho původního vládního návrhu. Nynější poslanecký návrh nedělá nic jiného, než že uvádí současnou právní úpravu do souladu s původním vládním návrhem připraveným na ministerstvu.

Ministerstvo vnitra ve své připomínce správně identifikovalo rozpor mezi přístupem ÚOHS k “nezaplaceným” podnětům a povinností konat z úřední povinnosti, došlo však k mylnému závěru.

ÚOHS se jako ústřední správní úřad nemůže zbavit obecné povinnosti stanovené zákonem č. 500/2004 Sb., správní řád, a nekonat v případě, že se z podnětu dozví okolnosti odůvodňující zahájení správního řízení z moci úřední. Tato skutečnost byla potvrzena i v nedávném

rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 1. 2019, č. j. 3 As 184/2017. Aktuální právní výklad je tedy takový, že ÚOHS musí věcně posoudit i nezaplacený podnět.

Z místního šetření Veřejné ochránkyně práv¹ na půdě ÚOHS však plyne, že nezaplacené podněty byly od přijetí nového zákona zaměstnanci ÚOHS zcela ignorovány a v rozporu s principem oficiality stanoveným správním řádem se k jejich obsahu nesměl dostat žádný z právníků Sekce veřejných zakázek.

Jediné, co tedy ÚOHS díky § 259 ZZVZ nemá povinnost činit oproti ostatním správním úřadům, je sdělit podateli podnětu do 30 dnů informaci o tom, jak bylo s jeho podnětem naloženo. Takové sdělení může obsahovat v zásadě jen 3 typy informace: 1. Nezahájili jsme správní řízení, 2. Zahájili jsme správní řízení nebo 3. Stále podnět šetříme.

Ministerstvo vnitra ve své připomínce dochází k absurdnímu závěru, že právě plnění této oznamovací povinnosti, která fakticky znamená zaslání jediného e-mailu o délce jednoho odstavce oznamovateli (pokud je znám), bylo důvodem pro zahlcení ÚOHS. To však ani sám ÚOHS netvrdí a nikdy netvrdil. Dodejme, že i tuto informaci může oznamovatel podnětu snadno od ÚOHS zjistit na základě žádosti o informace dle zákona č. 106/1999 Sb., a to i bez zaplacení 10,000,- Kč.

ÚOHS ve své připomínce sice sděluje, že i nezaplacenými podněty se pracovníci Sekce veřejných zakázek "přiměřeně kapacitním možností" zabývají, to je ale v přímém rozporu se zmíněným zjištěním Veřejné ochránkyně práv. Navíc je to i v rozporu s rovněž zmiňovaným rozsudkem Nejvyššího správního soudu, který dochází k závěru, že ÚOHS má z úřední povinnosti prověřovat všechny došlé podněty, a ne jen ty, na které mají jeho pracovníci aktuálně kapacitu.

ÚOHS nadto dodnes i přes pravomocné rozhodnutí Nejvyššího správního soudu neinformuje na svých stránkách potenciální podatele podnětů, že má úřední povinnost zahájit správní řízení, pokud postupované informace odůvodňují jeho zahájení, a to i bez zaplacení poplatku.²

Rekonstrukce státu vnímá problém s přijímáním podnětů spíše za praktický problém a selhání organizace dozorové činnosti ÚOHS ze strany jeho vedení. Úřad se totiž chová, jakoby zaměňoval **podnět dle § 42 správního řádu s návrhem dle § 250 ZZVZ**, na jehož projednání navrhovatel ze zákona nárok má. Oba instituty jsou ovšem diametrálně odlišné, neboť podáním podnětu nevzniká žádný nárok na zahájení správního řízení. Jeho smyslem je jen a pouze informovat ÚOHS o skutečnostech, které mohou potenciálně odůvodňovat zahájení správního řízení.

1

<https://www.oziveni.cz/2018/07/ombudsmanka-se-pripojila-k-ustavni-stiznosti-oziveni-proti-zpoplatneni-podnetu-na-uohs-a-neni-to-nudne-cteni/>

2

<https://www.uohs.cz/cs/verejne-zakazky/obrana-proti-nespravnemu-postupu-zadavatele/poplatek-za-podani-podnetu-k-prezkoumani-ukonu-zadavatele.html>

Je zcela na Úřadu, aby si vybíral informace z podnětů, které jsou pro jeho dozorovou činnost relevantní. Rekonstrukce státu proto nechápe, proč Úřad nemůže rozlišovat a následně oddělit relevantní podněty od těch irelevantních a šikanózní podněty neúspěšných soutěžitelů od podnětů občanské společnosti.

Stále ale platí, že ÚOHS nezahajuje na podnět automaticky žádné správní řízení, a ani takovou povinnost ze zákona nemá a nikdy neměl. Bohužel, jak už je zvykem, místo toho, aby vedení ÚOHS změnilo svůj přístup k hodnocení podnětů a přijalo náležitá vnitřní opatření, vydalo se v roce 2016 raději cestou lobování za změnu původního vládního návrhu zákona. Ta nakonec vedla k legislativní úpravě, která plošně, paušálně a nekoncepčně zamezila obrovské části veřejnosti upozorňovat na nekalá jednání v oblasti veřejných zakázek.

Rekonstrukce státu vidí v poplatku zejména následující **koncepční nedostatky**:

1. Poplatek se míjí s jeho zamýšleným účelem. ÚOHS musí řešit i nezaplacené podněty. Zaplacením 10,000,- Kč má oznamovatel pouze nárok na to, aby mu ÚOHS do 30 dnů sdělil, zda zahájil správní řízení nebo podnět shledává irelevantním.
2. Poplatek má paušální dopad na všechny podatele podnětů bez rozdílu, a to dokonce včetně oznamovatelů z řad orgánů veřejné správy, včetně státních orgánů, kteří jsou povinni předávat podněty z úřední povinnosti.
3. Poplatek nelze vrátit v případě odůvodněného podnětu, na základě kterého ÚOHS zahájí správní řízení z moci úřední.
4. Poplatek je vyňat z působnosti zákona o správních poplatcích.
5. Nelze žádat o osvobození a úlevy.
6. Protiústavní nepřiměřená výše poplatku.
7. Faktická absence opravných prostředků proti jeho vyměření.
8. Porušení principu ekvivalence.
9. Absence rozpočtového určení poplatku.

Za platformu Rekonstrukce státu pracovní skupina k transparentnosti veřejných zakázek: Marek Zelenka (Oživení), Jan Nevyjel (Oživení), Jiří Skuhrovec (EconLab), Josef Karlický (Frank Bold) a Lukáš Kraus (Frank Bold), 15.3.2019